

Hovedmuseernes rolle i forhold til de øvrige statslige og statsanerkendte museer

1. Indledning

Samarbejde, systematisk vidensdeling, koordination og gensidig forpligtelse er centrale elementer i et sammenhængende museumsvesen med henblik på at sikre kvalitet, bæredygtighed og høje faglige standarder i opgavevaretagelsen. Museerne skal tilsammen opretholde et mangfoldigt og specialiseret museumsvesen, hvor der ikke bliver brugt ressourcer på dobbeltarbejde, og hvor museerne sammen kan imødekomme fælles museale udfordringer og gribe udviklingsmuligheder.

Samarbejdet skal sikre dynamik gennem forskellige organiseringsformer; formelle og uformelle netværk, partnerskaber, rådgivning og konsulentbistand. Samarbejdet skal suppleres med god analog og digital kommunikation.

Alle museer kan afhængig af ekspertiser eller behov tage initiativ til samarbejde, men hovedmuseerne har i kraft af deres status, ekspertiser og volumen et større ansvar for at tage initiativ til koordination og samarbejde. Hovedmuseerne er desuden forpligtede til at udvikle initiativer, som i forlængelse af de nationale strategier bidrager til at kvalificere og udvikle museumsvesenets samlede opgaveløsning. Dette skal ske i samarbejde med det øvrige museumsvesen.

Samarbejde, koordinering, arbejdsdeling og fælles opgaveløsning sker under hensyntagen til og i respekt for museumsvesenets decentrale struktur, faglige og institutionelle mangfoldighed og de enkelte institutioners ansvarsområder.

Baggrunden for den følgende beskrivelse af hovedmuseernes rolle er dels "Udredningen om fremtidens museumslandskab" fra 2011, dels museumslovens § 2, om museernes lovbestemte opgaver samt museernes forpligtelse til at samarbejde om deres lovbestemte opgaver med henblik på at udvikle og styrke museernes samarbejdsrelationer, koordinering, arbejdsdeling og fælles opgaveløsning.

Udredningen om fremtidens museumslandskab anbefaler:

- At hovedmuseerne forpligtes på en mere aktiv rolle i forhold til det samlede museumsvesen.
- At hovedmuseerne ved deres aktive deltagelse understøtter samspillet mellem museerne, så det samlede museumsvesen arbejder aktivt og udfarende med at sikre høje faglige standarder inden for alle fem søjler.
- At hovedmuseernes funktion i de kommende år skal udvikles med initiativer, som i forlængelse af de nationale strategier bidrager markant til at kvalificere og udvikle museumsvesenets samlede opgaveløsning.

Dette notat er tænkt som en normerende beskrivelse af hovedmuseernes rolle, for så vidt angår Nationalmuseet og Statens Museum for Kunst (SMK).

2. Arbejdsdeling mellem de primære aktører på museumsområdet

- Kulturministeriets departement er ansvarlig for politikudvikling, herunder fastlæggelse af rammebetingelser på området. Departementet varetager desuden styrings- og tilsynsopgaver i forhold til de statslige museer.
- Slots og Kulturstyrelsen har ansvaret for at forvalte bl.a. museumslov og driftstilskudslov, herunder udbetaling af driftstilskud til statsanerkendte museer og fordeling af puljemidler til museumsformål. Styrelsen implementerer politisk bestemte rammebetingelser og udviklingstiltag på museumsområdet og har ansvar for at sikre, at der systematisk bliver udformet nationale strategier for museumsområdet, og at der sker en øget koordinering mellem museerne. Slots og Kulturstyrelsen varetager desuden styrings- og tilsynsopgaver i forhold til de statsanerkendte museer.
- De statslige hovedmuseer: Statens Museum for Kunst, Nationalmuseet og Statens Naturhistoriske Museum (sidstnævnte ligger under Uddannelses- og Forskningsministeriet, innovation og videregående uddannelser) skal sammen med det øvrige museumsvesen bidrage til at sikre kulturarv og naturarv i Danmark og udvikle betydningen heraf samt løfte opgaverne i museumslovens § 2. Hovedmuseerne skal desuden løfte opgaverne i museumslovens §§ 5, 7 og 9 samt yde museumsfaglig bistand til de øvrige statslige og til statsanerkendte museer.
- De øvrige statslige museer og statsanerkendte museer skal sammen med hovedmuseerne bidrage til at sikre kulturarv og naturarv i Danmark og udvikle betydningen heraf samt løfte opgaverne i museumslovens § 2.
- Kommunerne, som er offentlige hovedtilskudsgivere til hovedparten (85 %) af de statsanerkendte museer, varetager tilsynsopgaver i forhold til de statsanerkendte museer.
- Organisationen Danske Museer er museernes interesseorganisation.

3. Hovedmuseernes opgaver

Statens Museum for Kunst

SMK opretholder særlig viden om fagområdet kunst på papir (Kobberstiksamlingen) og indenfor fagområdet forskning i bevaring af ældre kunst og samtidskunst. Museet deler sin viden gennem faglig rådgivning, netværk og samarbejde med de øvrige museer.

SMK understøtter og bidrager aktivt til, at kunstmuseerne løbende identificerer behov for fælles strategier for tematiske områder og/eller museumsfaglige opgaver, som input til nationale strategier.

SMK understøtter og bidrager aktivt til, at kunstmuseerne i fællesskab afdækker potentiale for videndeling. Museerne skal arbejde for, at der bliver etableret relevante strukturer for videndeling og samarbejde.

SMK tager årligt initiativ til et møde mellem museumslederne og øvrige relevante aktører på området, hvor udviklingstendenser samt behovet for fælles strategier, faglige satsninger, projekter og udfordringer mv. bliver drøftet. Mødet bruges også til evaluering og opfølgning på det eksisterende samarbejde.

SMK deltager i relevante netværk og samarbejder på nedenstående områder.

Indsamling

SMK indgår i koordinering og arbejdsdeling på indsamlingsområdet.

Registrering

Museet samarbejder med Slots og Kulturstyrelsen og de øvrige statslige og statsanerkendte museer for at videreudvikle fælles standarder og normer for den digitale infrastruktur og for at styrke muligheden for udveksling af data nationalt og internationalt.

Bevaring

SMK opretholder ekspertise, udvikler nye metoder og forsker inden for henholdsvis konserveringsområdet og sikrings- og magasinområdet. Denne viden bliver delt systematisk blandt andet gennem rådgivning og publikationsvirksomhed.

Museet kan desuden på indtægtsdækket grundlag i fair konkurrence med øvrige udbydere af konservering i Danmark og udlandet løse bevaringsmæssige opgaver samt fungere som rådgiver og konsulent for de øvrige kunstmuseer.

Forskning

SMK rådgiver og faciliterer dialog og videndeling mellem museerne om forskning. Museet opretholder og udvikler til stadighed et åbent forskningsmiljø, hvor der også er fysisk plads til deltagende forskere fra andre museer.

SMK bidrager til at styrke museernes forskning ved bl.a. at understøtte mulighed for publicering, som fx at være vært for et fagfællebedømt digitalt forskningstidsskrift.

Formidling

SMK udvikler ekspertise i og forsker i formidling, herunder i formidling til børn og unge.

Museet har faglig ekspertise og tilbyder rådgivning indenfor digital formidling og digital museumspraksis.

Museet stiller sine værker til rådighed for andre danske museer gennem deponeringer/udlån i henhold til museets retningslinjer herfor.

Internationalt arbejde

Alle museer samarbejder for at styrke internationale netværk. SMK inddrager så vidt muligt relevante statsanerkendte og statslige museer i museets internationale samarbejdsinitiativer.

Nationalmuseet

Museet skal opretholde ekspertise og yder rådgivning inden for numismatik og runologi.

Museet deler sin viden gennem faglig rådgivning, netværk og samarbejde med de øvrige museer.

Nationalmuseet understøtter og bidrager aktivt til, at de kulturhistoriske museer løbende identificerer behov for fælles strategier for tematiske områder og/eller museumsfaglige opgaver, som oplæg til nationale strategier.

Nationalmuseet understøtter og bidrager aktivt til, at de kulturhistoriske museer i fællesskab afdækker potentiale for vidensdeling og samarbejde, og arbejder for, at relevante strukturer herfor etableres.

Nationalmuseet tager årligt initiativ til et møde mellem museumslederne og øvrige relevante aktører på området, hvor udviklingstendenser, nationale strategier samt faglige satsninger, projekter og udfordringer mv. bliver drøftet. Mødet bliver også brugt til evaluering og opfølgning på det eksisterende samarbejde. Nationalmuseet deltager i relevante netværk og samarbejder på nedenstående områder.

Indsamling

Nationalmuseet indgår i koordineringen og arbejdsdelingen på indsamlingsområdet.

Registrering

Museet samarbejder med Slots og Kulturstyrelsen og de øvrige statslige og statsanerkendte museer om at videreudvikle fælles standarder for den digitale infrastruktur og for at styrke muligheden for at udveksle data nationalt og internationalt.

Bevaring og sikring

Nationalmuseet opretholder ekspertise, udvikler nye metoder og forsker inden for konserveringsområdet og sikrings- og magasinområdet. Denne viden bliver bl.a. delt gennem rådgivning og publikationsvirksomhed.

Museet kan desuden på indtægtsdækket grundlag i fair konkurrence med øvrige udbydere af konservering i Danmark og udlandet løse bevaringsmæssige opgaver samt fungere som rådgiver og konsulent for de øvrige kulturhistoriske museer.

Nationalmuseet bidrager aktivt til at styrke samarbejdet om bevaring på det kulturhistoriske område, herunder mellem de kulturhistoriske museers bevaringsafdelinger.

Forskning

Nationalmuseet opretholder og udvikler til stadighed et forskningsmiljø, som er åbent for forskere fra andre kulturhistoriske museer. Nationalmuseet opretholder desuden en forskningsadministrativ rådgivningsfunktion.

Nationalmuseet bidrager til styrkelse af museernes forskning ved bl.a. at understøtte mulighed for publicering, som fx at være vært for Journal of Danish Archeology.

Formidling

Nationalmuseet udvikler ekspertise og udøver praksisorienteret forskning/udviklingsarbejde i formidling.

Museet stiller sine genstande til rådighed for andre museer ved i samarbejde med de øvrige kulturhistoriske museer at arbejde for, at museets samlinger kommer ud i landet til de øvrige kulturhistoriske museer gennem udlån, uddeponering af danefæ, vandrestillinger, udstillingssamarbejde og samarbejde om formidling i øvrigt. Udlån og uddeponering af danefæ sker i henhold til museets retningslinjer herfor.

Internationalt arbejde

Alle museer samarbejder for at styrke internationale netværk. Nationalmuseet inddrager så vidt muligt relevante statsanerkendte og statslige museer i museets internationale samarbejdsprojekter.

Statens Naturhistoriske Museum

Museet er en del af Københavns Universitet og er en del af Uddannelses- og forskningsministeriet.

Museet er knyttet til museumslovens §§ 8, 9, 10, 11 og 12.

Statens Naturhistoriske Museum administrerer museumslovens bestemmelser om danefæ (§ 31).

Statens Naturhistoriske Museum vil, for at optimere ressourceanvendelsen på det naturhistoriske museumsområde, være drivkraften i et forpligtende partnerskab mellem Statens Naturhistoriske Museum og

de naturhistoriske museer under Kulturministeriet. Slots og Kulturstyrelsens Museumsudvalg for Naturhistorie er forum til at koordinere og udvikle samarbejdet mellem museerne.

Partnerskabet er baseret på museernes fælles ansvar for at fastholde den brede viden gennem faglig ansvarsfordeling og specialisering på området.

Samarbejdet skal desuden omfatte:

- Samlingsvaretagelse, herunder udarbejdelsen af en fælles samlings- og indsamlingsstrategi
- Bevaringsområdet
- Forskning, herunder fælles forskningsprojekter, samarbejde om vejledning på ph.d. området
- Internationale samarbejdsprojekter
- Nye opgaver, som lægges ud til museerne
- Formidling, herunder museumsundervisning
- Geoparker, Nationalparker, Naturparker og Verdensarvssteder.

Statens Naturhistoriske Museum vil årligt tage initiativ til et møde mellem museumslederne og øvrige relevante aktører på området, hvor udviklingstendenser samt behovet for fælles strategier, faglige satsninger, projekter og udfordringer mv. bliver drøftet. Mødet bruges også til evaluering og opfølgning på det eksisterende samarbejde.

3. Opfølgning

På hovedmuseernes årlige møder for museumsledere kan der ske evaluering på nærværende beskrivelse af hovedmuseernes rolle og opfølgning på det eksisterende samarbejde. Hvis drøftelser på de årlige møder giver anledning til justering af hovedmuseernes rolle, tager hovedmuseet kontakt til Kulturministeriet og Slots og Kulturstyrelsen herom.

Evaluering, særlige opgaver, udviklingsinitiativer mv. kan inddrages i Nationalmuseets og Statens Museum for Kunsts fireårige rammeaftaler og årlige resultatopfølgning med Kulturministeriet.